Harf-i Tarif (اَلْ), Şemsî ve Kamerî Harfler, Nitelik Sıfatları ve Akrabalık Vecizesi

ARP.6.1.4: Belirlilik takısı olan Harf-i Tarif'in (اَلْ) kelimelere kattığı anlamı, yazılış kuralını ve 14 Şemsî ile 14 Kamerî harfin okunuşunu ayırt edebilme · ARP.6.1.6–6.1.7: Geniş aile bireylerinin mesleklerini nitelik sıfatlarıyla (ماهِر / نَشِيط) ve olumlu-olumsuz çalışma cümleleriyle (يَعْمَلُ / لا يَعْمَلُ) ifade edebilme

HATIRLAYALIM

- İsmin başına gelen اَلْ (Harf-i Tarif) sondaki tenvini düşürür ve ismi belirli yapar: مُعَلِّمٌ ⟶ اَلْمُعَلِّمُ.
- 28 harfin 14'ü Şemsî (ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن — ل okunmaz, şeddeli), 14'ü Kamerîdir (ل cezimli okunur).
- Meslek sıfatları cinsiyete uyar (ماهِرٌ / ماهِرَةٌ · نَشِيطٌ / نَشِيطَةٌ). «اَلْأَقْرَبُونَ أَوْلَى بِالْمَعْرُوفِ»: İyiliğe en layık olanlar yakın akrabalardır.

1 EŞLEŞTİRME

Harf-i Tarif (اَلْ) almış meslek ve kavramları doğru açıklamalarıyla eşleştiriniz.

c	1. اَلضَّابِطُ	**a)** İyilik ve güzel davranış
d	2. اَلْبَيْطَرِيُّ	**b)** Karakolda
b	3. فِي الْمَخْفَرِ	**c)** Subay (Şemsî harfli)
a	4. اَلْمَعْرُوفُ	**d)** Veteriner (Kamerî harfli)

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Harf-i Tarif, Şemsî-Kamerî harfler ve nitelik sıfatlarıyla ilgili ifadelerden doğru olanların D, yanlış olanların Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Arapçada başında اَلْ (Harf-i Tarif) bulunan bir kelimenin sonunda aynı anda tenvin bulunamaz.	☑	☐
Arap alfabesindeki 28 harfin 20 tanesi Şemsî, 8 tanesi ise Kamerî harftir.	☐	☑
اَلْعَمُّ ve اَلْخالُ kelimelerinin ilk harfleri Kamerî olduğu için ل harfi cezimli okunur.	☑	☐
«لا يَعْمَلُ والِدي في الْمَطْعَمِ» cümlesi 'Babam lokantada çalışmıyor' anlamına gelir.	☑	☐
«عَمَّتي مُمَرِّضَةٌ نَشيطٌ» cümlesinde meslek ile sıfat arasında tam bir dişil uyumu vardır.	☐	☑

3 KISA CEVAP

Görseldeki «عَمّي فَلّاحٌ نَشيطٌ» (Amcam çalışkan bir çiftçidir) cümlesini «عَمَّتي» (Halam) öznesine göre dişil (müennes) olarak yeniden yazınız.

Eril (Amcam): عَمّي فَلّاحٌ نَشيطٌ

Dişil (Halam): عَمَّتي …

عَمَّتي فَلّاحَةٌ نَشيطَةٌ (Halam çalışkan bir çiftçidir).

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki «Mesleklerde Şemsî Dörtlü» panosunda yer alan dört meslek kelimesinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

1. Meslek (س) اَلسّائِقُ — 2. Meslek (ط) اَلطَّبّاخُ — 3. Meslek (ش) اَلشُّرْطِيُّ — 4. Meslek (ض) اَلضّابِطُ

(A) Başlarındaki اَلْ takısında ل harfinin cezimli olarak açıkça okunması

(B) Hepsinin sonunda dişil olduğunu gösteren yuvarlak tâ (ة) bulunması

(C) Başlarındaki اَلْ takısında ل harfinin okunmayıp ilk harflerinin şeddeli okunması

(D) Hepsinin son harfinde iki ötre (tenvin) işaretinin korunması

5 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun Arapça kelimelerle tamamlayınız.

أَوْلَى — ماهِرٌ — الْمَطْعَمِ — نَشيطَةٌ — الْمَخْفَرِ

1. «عَمّي طَبّاخٌ _____ ماهِرٌ _____» cümlesi 'Amcam usta/becerikli bir aşçıdır' anlamına gelir.
2. «خالَتي مُمَرِّضَةٌ _____ نَشيطَةٌ _____» cümlesinde teyzenin çalışkan bir hemşire olduğu belirtilir.
3. «لا تَعْمَلُ والِدَتي في _____ الْمَخْفَرِ _____» cümlesi 'Annem karakolda çalışmıyor' demektir.
4. Vecizedeki «اَلْأَقْرَبُونَ _____ أَوْلَى _____ بِالْمَعْرُوفِ» sözünde 'daha layık' demektir.

6 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki اَلطَّبّاخُ ve اَلطَّبّاخٌ yazımlarından hangisinin doğru olduğunu Harf-i Tarif (اَلْ) ve tenvin kuralına göre açıklayınız.

1. Yazım	2. Yazım
اَلطَّبّاخُ	اَلطَّبّاخٌ
Tek ötre (-u)	İki ötre / tenvin (-un)

اَلطَّبّاخُ doğrudur; اَلْ alan kelimede tenvin olmaz.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki cümle kartlarından hangisinde meslek ve nitelik sıfatı arasındaki eril-dişil uyumuna dikkat edilmediği için cümle hatalıdır?

1. Kart	2. Kart
عَمّي طَبّاخٌ ماهِرٌ	خالي فَلّاحٌ نَشيطٌ
3. Kart	**4. Kart**
عَمَّتي طَبّاخَةٌ ماهِرَةٌ	خالَتي مُحامِيَةٌ ماهِرٌ

(A) 1. kartta عَمّي طَبّاخٌ ماهِرٌ (Amcam becerikli bir aşçıdır) denilmesi

(B) 2. kartta خالي فَلّاحٌ نَشيطٌ (Dayım çalışkan bir çiftçidir) denilmesi

(C) 3. kartta عَمَّتي طَبّاخَةٌ ماهِرَةٌ (Halam becerikli bir aşçıdır) denilmesi

(D) 4. kartta خالَتي مُحامِيَةٌ ماهِرٌ (Teyzem becerikli bir avukattır) denilmesi

8 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki belirsiz (nekra) kelimelerin başına اَلْ getirerek belirli (marife) yazılışını ve ilk harfin türünü (Şemsî / Kamerî) tabloya yazınız. İlk satır örnektir.

1 مُمَرِّضٌ	2 سائِقٌ
3 عَمٌّ	4 شُرْطِيٌّ

Belirsiz İsim	Belirli (اَلْ) Yazılışı	İlk Harf Türü
1. مُمَرِّضٌ	اَلْمُمَرِّضُ	Kamerî
2. سائِقٌ	اَلسّائِقُ	Şemsî
3. عَمٌّ	اَلْعَمُّ	Kamerî
4. شُرْطِيٌّ	اَلشُّرْطِيُّ	Şemsî

9 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki harekeli kelimeleri okuyan bir öğrencinin 28 harfi tek tek saymadan Şemsî ve Kamerî ayrımını yapmasıyla ilgili hangi çıkarımı doğrudur?

1. Grup (Şeddeli)	2. Grup (Cezimli)
اَلشَّمْسُ - اَلطَّبّاخُ	اَلْقَمَرُ - اَلْمُعَلِّمُ
İlk harfte şedde işareti var	Lam harfinde cezim işareti var

(A) Sonraki harfte şedde (ّ) varsa Şemsî, ل üzerinde cezim (ْ) varsa Kamerîdir

(B) Kelimenin sonunda yuvarlak tâ (ة) varsa Şemsî, yoksa Kamerî harfle başlamıştır

(C) Akraba adlarının tamamı Şemsî, meslek adlarının tamamı ise Kamerî harfle başlamaktadır

(D) اَل takısından sonraki harfin harekesi ötre ise Şemsî, esre ise Kamerî harftir

10 SIRALAMA

Görseldeki «Ailem ve Akrabalarım» tanıtım paragrafının cümlelerini metindeki anlam akışına göre 1'den 4'e kadar numaralandırınız.

A	B
هٰذِهِ عائِلَتي · والِدي	والِدَتي مُمَرِّضَةٌ
C	**D**
لي عَمٌّ طَبّاخٌ	أُحِبُّ أَقارِبي

4 أَنا أُحِبُّ أَقارِبي كَثيرًا

3 لي عَمٌّ واحِدٌ، هُوَ طَبّاخٌ ماهِرٌ

2 وَوالِدَتي مُمَرِّضَةٌ ماهِرَةٌ في الْمُسْتَشْفى

1 هٰذِهِ عائِلَتي. والِدي مُعَلِّمٌ نَشيطٌ في الْمَدْرَسَةِ

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki karşılaştırmalı çalışma yeri kartında anlatılan durum aşağıdakilerden hangisidir?

1. Bölüm:	لا يَعْمَلُ خالي في الْمَطْعَمِ
2. Bölüm:	هُوَ يَعْمَلُ في الْمَزْرَعَةِ

(A) Dayım çiftlikte çalışmıyor, o lokantada aşçı olarak çalışıyor

(B) Dayım lokantada çalışmıyor, o çiftlikte çalışıyor

(C) Amcam okulda çalışmıyor, o karakolda polis olarak çalışıyor

(D) Dedem hastanede çalışmıyor, o evde dinleniyor

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harfleri birleştirerek اَلضّابِطُ kelimesinin Türkçe karşılığını bulunuz.

Başına اَلْ geldiğinde ل harfinin okunmadığı 14 harflik grup	Ş E M S İ
ماهِرٌ sıfatının Türkçe karşılıklarından biri (becerikli, maharetli)	U S T A
اَلْأَبُ kelimesinin Türkçe karşılığı olan aile büyüğümüz	B A B A
اَلْقَمَرُ kelimesinin Türkçe karşılığı olan gök cismi	A Y
اَلْخالُ kelimesinin Türkçe karşılığı olan anne tarafı akrabamız	D A Y I

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

SUBAY

13 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki diyalog kartlarında yer alan «أَيْنَ والِدُكَ؟» ve «أَيْنَ والِدَتُكَ؟» sorularına verilen cevapların Türkçe karşılığı hangisidir?

1. Diyalog:	أَيْنَ والِدُكَ؟ - والِدي في الْعَمَلِ
2. Diyalog:	أَيْنَ والِدَتُكَ؟ - والِدَتي في الْبَيْتِ

(A) Babam okulda — Annem hastanede

(B) Babam işte (iş yerinde) — Annem evde

(C) Babam çiftlikte — Annem lokantada

(D) Babam evde — Annem iş yerinde